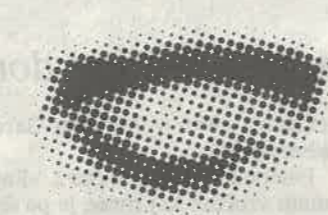

Valeria Abendroth: Laboratorium Suggestere KiBela, Maribor/○○○○○

Človeško telo je bilo vedno eden od glavnih motivov umetnosti. To lahko pripišemo humanizmu, antropocentrizmu, fascinaciji s figuralko, delno pa preprostem dejstvu, da je za razvoj umetnosti in medicine vedno bilo pomembno odlično poznavanje anatomije, čemur so služile tudi anatomske risbe. Najbolj znane so raziskovalne anatomske upodobitve Leonarda da Vincija, detajlirane upodobitve človeških organov najdemo tudi v risbah Gasparja Becerre, Giovannija Battiste Morgagnija in mnogih drugih, ki so v svojem času pomembno prispevali k razvoju znanosti. Kljub tehnično dovršeni izvedbi teh risb se lahko še vedno vprašamo, ali so same po sebi umetnost, a je v končni fazi to vprašanje prav tako nesmiselno kot želja po enotni definiciji umetnosti. Umetnost ali ne, prepričani smo lahko, da so anatomske risbe imele nezanemarljivo vlogo pri pravilnejših upodobitvah telesa ter so še vedno estetski navdih za nadaljnje ustvarjanje.

Iz anatomske umetnosti črpa navdih tudi Valeria Abendroth, ki je več let delala kot zobotehnica, preden se je preusmerila v študij likovne umetnosti. Nastanek in rast njenega umetniškega dela izhajata in se povezuje s področji tehnologije, psihologije, antropologije in biologije, kar je razvidno tudi na njeni razstavi *Laboratori-*

v očesu

um *Suggestere*. Umetniška instalacija posnema medicinski razvojni laboratorij, v katerem najdemo telesne organe, kosti, žile in abstraktne umetniške objekte, ki so ustvarjeni s pomočjo 3D-tiska in izdelani iz umetnih materialov, kot so plastika, vosek in silikon.

Umetnico je navdihnilo sodelovanje v tehnološki ekipi *Prime 3D*, ki si razvija sisteme 3D-tiskanja za medicinski sektor z namenom 3D-tiskanja telesnih organov v mehkih materialih, za namen realnega in natančnega pogleda na človeško telo, ki ga potrebujejo predvsem zdravniki in študenti. S tem pristopom umetnica prikazuje redko viden razvoj spoja med znanostjo in umetnostjo, ki izvira še iz najstarejših primerov anatomske risbe. Z udejanjanjem večplastnosti njene karijerne poti in iskanjem simbioze med dobesednim in metaforičnim umetnica mojstrsko postavi pred gledalca estetsko privlačno in nelagodno,

fobije vzbujajoče okolje, v katerem se delci telesa razporedijo v galerijskem prostoru.

Razstava se začne v predprostoru, v katerem na steni v medicinskih vrečkah visijo številni organi, tkiva in drugi deli človeškega telesa. Najprej nas pritegne izjemno vizualno zadovoljujoča kombinacija pastelno modrih in rožnatih vrečk, v kombinaciji z rdečo, belo in kožno barvo 3D-modelov. Takoj se vzpostavi razcep med lepoto in morbidnostjo prikazanega, saj večina obiskovalcev ni vajena bližnjega ogleda realističnih prikazov notranjih organov. Morbidnost je pri ogledu nepričakovan stranski produkt prikaza telesnih komponent, ki so same po sebi nevtralne, a v nepričakovanem okolju vzbujajo radovednost in strah, kar je v prid razstavi izvirnosti. Glavni del razstave je zasnovan kot prostorska instalacija, pri kateri je galerijski prostor obdan s plastičnimi zavesami, pri vstopu pa so obiskovalcem ponujene kirurške rokavice. Po vstopu lahko obiskovalec s pincetami in povečevalnimi stekli raziskuje številne dele človeškega telesa, razporejene na štirih kirurških mizah. Aktivacija obiskovalca in njegova postavitev v vlogo raziskovalca pomembno vplivata na doživljanje vseh odtenkov razstave in njihovo intenzivnost, plasti-

sporočilnosti se razkrivajo prav s pozornim udejstvom.

Na jeklenih mizah so med drugim nedefinirane želatinaste kroglice, ki spominjajo na prazna očesna zrkla, posode, polne zobcevi, napolnjene z imitacijo krvi, težje prepoznavni delci tkiva, prav tako mize niso omejene na smi-

selne biološke sklope in lahko na isti mizi najdemo srce in silikonski prsni vsadek. Prav ti detajli so najbolj zanimiv del razstave. Ko že mislimo, da je njen cilj neposredni prikaz telesa ali izobraževanje, na stebrih galerije opazimo odrezane jezike, ki aludirajo na to, da organ in njegov namen nista

sinonima, ko je ta ločen od celote. Projekcija, ki prek senzorja omogoča, da obiskovalec z roko seže v telo ter s tem potencira neudobje soočenosti z lastnimi zakritimi sestavnimi deli, vključuje (na standardnih shemah telesa redkeje viden) klitoris, ki se pojavi tudi na eni od miz. Prek takšnih detajlov

razberemo, da umetnica iznajdljivo obravnava vprašanja politike telesa skozi navidezno nevtralen prikaz in izpostavlja organ kot standardni del ženskega telesa, ki je skozi zgodovino pridobil mitične politično motivirane razsežnosti, omadeževane z noto sramu in namenskega ignoriranja. Vključitev vsadkov se dotika teme transhumanizma, ki je kljub čedalje večji spontani implementiranosti v družbo in nenehni pojavnosti v vsakodnevnem življenju večinoma obravnavan le v specifičnih poljih znanosti, filozofije, vizualne umetnosti in sci-fi literature.

Kot celota je razstava tudi preizkus obiskovalčevega odziva na videno. Ogled lahko razkrije averzijo do umetniških del, ki razgaljajo človeka kot biološko enoto, averzijo do povezovanja biološke enote z njenimi sociološkimi in antropološkimi pogoji umestitve v okolje, ali pa razstava fascinira gledalca iz vizualnih in družbeno zavednih razlogov. V vsakem primeru je končni efekt velik in predstavlja nove možnosti umetniškega izraza, kjer se dvom o prisotnosti umetniške vrednosti pri prikazu človeških organov ne pojavi na nobeni točki.

Na ogled do 9. septembra.

SARA NUŠA GOLOB GRABNER, umetnostna zgodovinarica in kustosinja

Umetnica Valeria Abendroth je več let delala kot zobotehnica, preden se je preusmerila v študij likovne umetnosti. FOTO JANEZ KLENOVŠEK